

ΤΗΣ ΟΜΗΡΟΥ
ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ
ΤΟ Α.

(ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ)

ΠΡΟΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ἡ μετάφρασις τοῦ Α τῆς Ὀδυσσεΐας τίθεται ὡς δοκίμιον εἰς τὸ τέλος τοῦ παρόντος τόμου. Ἄν φανῇ ἀρεστὸν τὸ πρᾶγμα καὶ ὁ τρόπος, ἴσως ἐκδοθῶσι ποτὲ καὶ αἱ λοιπαὶ ῥαψωδίαί, ὅταν καιρὸς καὶ περιστάσεις τὸ ἐπιτρέψωσιν. Ἄν δὲ τὸ παρὸν δείγμα ἀποδοκιμασθῇ, ἡ λοιπὴ μου ἐργασία θέλει μείνει μόνον δι' ἐμὲ καὶ τοὺς παρ' ἐμοί· εἰ δὲ ἀδιαφόρως δεχθῇ αὐτὸ τὸ κοινόν, ἀδιαφόρως καὶ κατ' ἰδίαν ἀρέσκειαν θέλω ἀποφασίσει περὶ τῆς τύχης τῶν ὑπολειπομένων¹. Κρίνω περιττὸν νὰ ἐνδιατρίψω περὶ τὴν ἐξήγησιν τοῦ μηχανισμοῦ τῶν στίχων. Ἀρκεῖ νὰ σημειώσω ὅτι ὁ ῥυθμὸς αὐτῶν εἶναι ὁ τοῦ πρωτοτύπου, καὶ νὰ παραπέμψω διὰ τὰ περαιτέρω εἰς ὅσα περὶ προσφῶδιας ἀλλαχοῦ ἔγραψα².

Ἀντὶ τῆς Ὀδυσσεΐας ἤθελον ἀρχίσει τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν τὴν μετάφρασιν ἀπὸ τῆς Ἰλιάδος. Ἀλλὰ μ' ἐπρόλαβεν ὁ Κ. Ἡλίας Τανταλίδης, νέος Βυζάντιος, τοῦ ὁποίου τὰ πρῶτα δοκίμια, ἐκδοθέντα ἐσχάτως ἐν Σμύρνῃ³, ὑπόσχονται μεγάλα διὰ τὸ μέλλον⁴. Ὁ Κύριος οὗτος, ἱκανὸς, διὰ τε τὴν εὐφυΐαν καὶ τὰς γνώσεις του, ν' ἀναδεχθῇ τὸ δυσχερὲς ἔργον τῆς μεταφράσεως τοῦ Ὀμήρου, εὐηρεστήθη νὰ παραδεχθῇ τὴν περὶ προσφῶδιας δόξαν μου, καὶ δι' ἑξαμέτρων μετέφρασε τῆς Ἰλιάδος τὸ Α. Τῷ ὀφείλεται δ' εὐγνωμοσύνη καὶ διότι ἀνέλαβε τὸ ἔργον τοῦτο, καὶ διότι διὰ τῆς καλῆς στιχουργίας του συντελεῖ ὑπὲρ τῆς τόσαν ἐπιποθήτου παραδοχῆς τῶν ἑξαμέτρων εἰς τὴν ἡμετέραν ποίησιν.

¹ Τὸ τελευταῖον συνέβη, καὶ ἡ μετάφρασις δὲν προὐχώρησε.

² Ἴδε τὸν Δ' τόμον τῆς παρούσης ἐκδόσεως.

³ Παίγνια, ἡ ποιήματα διάφορα. Σμύρνη, 1839.

⁴ Καὶ ὑπερῃκόντισαν τὴν ὑπόσχασιν. Ὁ Κ. Τανταλίδης εἶναι εἰς τῶν ἐξοχωτέρων ποιητῶν καὶ τῶν σεφωτέρων λογίων τῆς νέας Ἑλλάδος.

Νεοφύτῳ Δούκᾳ

εὖ πράττειν.

Σὺ εἰς τὸ σμῆνος τῶν νέων ἀρχαῖος καὶ ἦθη καὶ τρόπους,
 βόσκων εἰς τ' ἀνθη τὸν νοῦν, τοῦ καλοῦ, προϊόντος τῶν πάλαι,
 τοῦ ὑψηλοῦ, δ' ἐνόει ὁ Ἕλληνα καὶ πράττων καὶ γράφων,
 καὶ τοῦ γενναίου ὃ ἔχ' εἰς Ἑλλάδ' ἀμαράντους τὰς δάφνας,
 ὅταν εἰς ἥσυχον σκότος νυκτός, εἰς τὸν ἄγρυπνον λύχνον
 τῶν θεσπεσίων ἀνδρῶν μελετᾷς τὰ θεσπέσια ἔργα,
 καὶ τὴν ψυχὴν σου κινῇ ἀρμονίας παλμὸς Ὀμηρείου,
 αἴφνης τὸ βλέμμα ὑψῶν, εἰς τὴν τρέμουσαν λάμψιν τοῦ λύχνου
 νέφος δὲν βλέπεις ἐμπρός σου ὀλόχρυσον, ὄραμα θεῖον,
 κύματ' ἀκτίνων, ὡς χεῖμαρρόν χύνον φωτός, κ' ἐν τῷ μέσῳ
 γέροντα, τ' ὄμμα σβεστὸν, ἀλλ' ἀμβρόσια ἔχοντα χεῖλη,
 ἀργυροπάσσαλον δὲ εἰς τὴν χεῖρα κρατοῦντα κιθάραν,
 κλίνοντα πρῶως πρὸς σέ, μειδιῶντα, καὶ βάλσαμον ὕπνου
 χύνοντα, πλὴν κ' ἐν αὐτῷ τοῦ ἀρχαίου σου κόσμου ὀνείρους;
 Ἦ τὴν ἐσπέραν ὅποτε μέ βῆμα μετρᾷς ἐσκεμμένον
 τὴν Αἰγινίτιδ' ἀκτὴν, ἣν κτυπᾷ τὸ πολύφλοισβον κύμα,
 καὶ ἡ ζεφύριος αὔρα σοὶ φέρη ἀρώματ' ἀνθέων,
 δρόσον καὶ ἄσμ' ἀηδόνας, καὶ πνέ' εἰς τὴν ἄσπρην σου κόμην,
 κροῦσμα χορδῶν δὲν ἀκούεις πληροῦν καὶ ἀέρας καὶ πόντον;
 ἢ Παρνασσίδος ὡς ὄρνιθος ἄσμα, ἐξ ὕψους πετώσης,
 δὲν κελαδεῖ ἑξαμέτρους καὶ πράξεις θεῶν καὶ ἡρώων;
 Τότε ἐντὸς τῆς λαμπρᾶς ἀρμονίας τῆς περίξ ῥεούσης
 δὲν προσκαλεῖς τὸν τυφλὸν, τὸν μελίρρυτον ψάλτην μ' ἐκστάσεις;

Πλὴν ἂν δὲν ἐπετράπ' εἰς θνητοὺς νὰ συζοῦν μ' ἀθανάτους,
 θέλει χαράξ' ἡ αὐγὴ, κ' ἡ ψυχὴ σου ἡ ξένη ἐνταῦθα,
 θέλει σκιρτῶσ' ἀναβῆ εἰς ψυχῶν συγγενῶν κοινωνίαν.
 Τότ' εἰς δαφνώνων σκιάς θαλαλῆς πρὸς τὸν ψάλτην τῆς Σμύρνης.
 Ἐν τὸ καλὸν, ἀρετὴν ἢ ποίησιν θέλεις εἰπέ το·
 μία ἡ θεία πηγὴ, καὶ ἐν τὸ ἡλύσιον, ὅπου,
 οἱ ἐξ αὐτῆς ἀρυσθέντες Μακάρων ζωὴν θὰ συζῶσι.
 Τότε εἰπέ τω νὰ μὴ ὀργισθῇ ἂν παράμουςος ἦχος
 πέραν τοῦ τάφου, λυπῶν, τὴν ἡχὼ τῶν μελῶν του τῷ φέρῃ·
 λαίλαψ δουλία, εἶπε, τὸν αὐλὸν τῆς φωνῆς τῶν Ἰώνων
 ἔθραυσε· βάρβαρος χεὶρ ἀοιδῶν ἀπηρέμωσε τ' ἄλση,
 κ' ἔπεμπον μόνην ἡχὼ στεναγμῶν αἱ κοιλάδες καὶ γόων.
 Τόλμη, ἂν ἦδη, ἀφ' οὗ τὸ συρίζον ἐκόπασε πνεῦμα,
 κ' ἐλευθερίας ἡὼς τὴν Ἑλλάδα ἐκ νέου φαιδρύνει,
 τῆς ἀρμονίας τὸ στέμμα, τὸ ἄμετρα ἄνθη βλαστῆσαν
 χάριτος, ὕψους, ἐντόνου στροφῆς, φυσικῆς ἀφελείας,
 ἐκ μαρανθέντων πετάλων, παιγνίων μακρᾶς καταιγίδος,
 κ' ἐξ ἀκηπεύτων φυτῶν νὰ συμπλέξῃ τις πάλιν θελήσῃ.
 Τόλμη... Πλὴν τί καὶ ἐὰν δειλιῶ; Τὴν ψυχὴν μου κινοῦσιν
 ἄγνωστοι πόθοι, αὐτόματος φλόξ. Ἡ ἀρχαί' ἀρμονία
 περιβομβεῖ μου τὰ ὦτα. Ζητῶ Ἀπολλώνιον λύραν,
 μέλος ζητῶ ὡς τὸ τέρψαν τῶν θείων προγόνων τὰς φρένας·
 τὸν οὐρανὸν ἐρωτῶ τὸν στιλπνόν, τὴν ἀνθοῦσάν μας φύσιν,
 τοῦ καταρράκτου ἀκούω σκιρτῶντος τὸν ἔμμετρον κρότον,
 τὸν μυκηθμὸν μελετῶ τοῦ ἀέρος ὃς πνέει εἰς τὸ δάσος,
 τὸ λαρυγγίζον πτηνὸν ἀκροῶμαι, τὴν κράζουσαν γλαῦκα,
 καὶ τὸ Αἰγαῖον βοῶν ὡς ἐβόα καὶ πρὶν, κ' ἐξετάζω
 πόθεν ἡρύοντο τότε οὐράνια μέλη ἐκεῖνοι,
 καὶ ἡ ψυχὴ μου μετέωρος ὅλη, λαλεῖ ἑξαμέτρους.
 ῥέων εἰς πλοῦτον ῥυθμοῦ, εἰς ποικίλην στροφῆς εὐκαμψίαν,

πρὸς ὑψηλὰ ὑψηλὸς καὶ χαρίεις πρὸς μέλη χαρίτων,
 ὅταν ἀνέστ' ἡ ἀρχαία Ἑλλάς καὶ ὁμοῦ ἡ ἀρχαία
 αἰσθησις, πρέπει μ' αὐτὴν ν' ἀναστῇ ὁ ἀρχαῖός της στίχος·
 πρέπει ὁ Ἕλλην τὰ ὄρη, τὰς νήσους του βλέπων, τὰς ὄχθας,
 νὰ ἐνθυμῇται τί εἶχεν ὁ ψάλτης εἰπῇ περὶ τούτων,
 «Οὕτως ἡγίασε, λέγων, ὁ Ὅμηρος ταῦτα τὰ μέρη.»
 Ἔτι εἰπέ τω, πατῶν τὰ σεπτὰ του τεμένη, μὲ πόδα
 βέβηλον δὲν προχωρῶ· ἀνασπῶν προπετῶς καλλονάς του,
 δὲν προσπαθῶ ἀντ' αὐτῶν ξενικάς νὰ φυτεύσω ἀκάνθας.
 Ὅλα του εἶν' ἱερά, πᾶν ἄνθος του δρέπω μὲ σέβας·
 ὄχι ἐκλέγων αὐτῶν κορυφάς· κορυφαὶ εἶναι ὅλα.
 Ναί, πρὸς οὐράνιον πνεῦμα παλαί· ὁ ἀγὼν εἶναι μέγας,
 πλὴν καὶ ἡ νίκη! Ἐκτὸς τοῦ πατρίου ἐδάφους ὁ γέρων,
 ἔφυγε πλάνης, καθὼς ὁ πολὺπλαγκτος ἥρως του πάλαι.
 Θέλων ἄλλοῦ θαυμαστάς καὶ καρδίας νὰ εὕρῃ παλλούσας,
 φεύγ' εἰς ψυχροὺς οὐρανοὺς, ἄλλοθρόους ἐντείνων κιθάρας·
 τῆς Τευτωνίας αἱ δρυὲς ψιθυρίζουν τὰ μέλη του τώρα,
 καὶ ἡ Ἀλβίων νοεῖ τῆς ἀβρᾶς Ἰωνίας τὸν Βάρδον·
 εἰς τὴν Ἑλλάδα σιγᾷ δ' ἡ φωνή του, ἥ μόνον ὡς αὔρα,
 διαρράγέντος αὐλοῦ τὸν σωλῆνα προσβάλλουσα, εἶναι.
 Κεῖται ὁ ψάλτης ἐμπρὸς μας, οὐχὶ δὲ ὡς ὄρνις χαρίτων,
 ᾄσμα γλυκὺ κελαδῶν καὶ τὰς φρένας ἐξάπτων καὶ θέλγων,
 ἀλλ' ὡς πελώριον πτώμα, ὃ μ' αἷμα ψυχρὸν ἀνατέμνει
 σχολαστικὸς ἐρευνῶν διαλέκτους καὶ πτώσεις καὶ μέτρα.
 Κ' εἰς τὴν Ἑλλάδ' ἄς κρουσθῇ ἡ ἀθάνατος λύρα ἐκ νέου,
 κ' ἐναρμονίους φωνάς θεν' ἀφήσῃ, ἀξίως κρουσθεῖσα.
 Πρῶτος τολμῶ· μετ' ἐμὲ ἀξιώτερος ἂν τις τολμήσῃ,
 ἔπαθλον θέλει μειδίαμα λάβει τοῦ γέροντος ἄνω,
 κ' «Εὖγε» θ' ἀκούσ' ὑπὸ σοῦ τοῦ πιστῶς τὴν Ἑλλάδ' ἀγαπῶντος.

— ❦ —

ΤΗΣ ΟΜΗΡΟΥ
ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ
ΤΟ Α.

Ψάλε τὸν ἄνδρα, Θεᾶ, τὸν πολύτροπον, ὅστις τοσούτους
τόπους διῆλθε, πορθήσας τῆς Τροίας τὴν ἔνδοξον πόλιν·
χώρας δ' εἶδεν ἀνθρώπων πολλὰς, κ' ἐμελέτησεν ἦθη,
κ' εἰς θαλασσίας πλανήσεις ὑπέφερε λύπας μυρίας,
θέλων αὐτὸς νὰ σωθῇ, καὶ τοὺς φίλους τοῦ θέλων νὰ σώσῃ.
Πλὴν δὲν τοὺς ἔσωσεν, ἂν κ' ἐπεθύμει ἐκ βάθους καρδίας.
Ἄλλ' ἐξ ἰδίας αὐτῶν ἀφροσύνης ἀπώλοντο πάντες·
τοὺς Ὑπερίονος βόας οἱ ἄθλιοι σφάξαντες οὗτοι
ἔφαγον· τότε δ' αὐτὸς τοῖς ἀφείλε τὴν φίλην πατρίδα.
Καὶ περὶ τούτων, ὦ Μοῦσα, θυγάτηρ Διὸς, διηγήσου.

Ἦδη μὲν ὅλ' οἱ λοιποὶ διαφεύγοντες μοῖραν ὀλέθρου,
οἴκαδε ἦσαν, μαχῶν καὶ θαλάσσης κινδύνους φυγόντες·
μόνον δ' αὐτὸν, τὴν γυναῖκα ποθοῦντα, τὴν πάτριον νῆστον,
νύμφη σεπτὴ, ἡ μεγάλη Θεὰ Καλυψὼ τὸν ἐκράτει
τῶν θολωτῶν τῆς σπηλαίων ἐντὸς, ποθοῦσά τον ἄνδρα.
Πλὴν καὶ ὥς, διαρρύντος τοῦ χρόνου, τὸ ἔτος ἐπέστη
ὅτ' ἐπεκλώσθ' εἰς αὐτὸν οὐρανόθεν νὰ πλεύσῃ ὀπίσω
εἰς τὴν Ἰθάκην, κ' ἐκεῖ δὲν διέφυγε νέους ἀγῶνας,
ἂν καὶ μὲ φίλους συνών. Ἐλυποῦντο αὐτὸν οἱ Θεοὶ, πλὴν
τοῦ Ποσειδῶνος· αὐτὸς δ' εἰς ὀργὴν κ' εἰς ἀμάλακτον μῖσος
εἶχε τὸν ἥρωα πρὶν ἐπιστρέψ' εἰς τὴν πάτριον χώραν.

Οὗτος πλὴν ἦτον ἀπὼν εἰς Αἰθίοπας, οἵτινες πέραν
ἔσχατοι ζῶσι, πρὸς τ' ἄκρα τῆς γῆς, διαιρούμενοι δίχα.

[ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΡΑΓΚΑΒΗ — Τόμ. Β']

14

Δύων ὁ Φοῖβος τοὺς μὲν, τοὺς δὲ ἀνατέλλων φωτίζει.

Ἔχαιρε δὲ ὁ Θεὸς πρὸς τὴν κνίσσαν ἀρνίων καὶ ταύρων,
εἰς ἐκατόμβης καθήμενος δεῖπνον. Οἱ ἄλλοι δὲ ὄλοι
ἦσαν ἄθροοι ἐντὸς τῶν μονῶν τοῦ Διὸς Ὀλυμπίου.

Ἦρχισε δ' οὕτω λαλῶν ὁ πατὴρ τῶν Θεῶν καὶ ἀνθρώπων,
φέρων τὸν φόνον εἰς νοῦν τοῦ ἀμώμως τεχθέντος Αἰγίσθου,
ὃν ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρείδου, ὁ ἐνδοξος ἔκτειν' Ὀρέστης.

Φέρων αὐτὰ κατὰ νοῦν, πρὸς τὸν ὄμιλον εἶπε τὸν θεῖον·

«ὦ! φεῦ! Πῶς οἱ θνητοὶ τοὺς Θεοὺς αἰτιῶντ' αἰωνίως!

Ὅλων αὐτοὶ τῶν κακῶν μᾶς κηρύττουν αἰτίους· καὶ ὅμως
πόσα καὶ μὴ πεπρωμένα δὲν πάσχουν αὐτοὶ ἐξ ἀνοίας!

Οὕτως ὁ Αἰγίσθος τώρα, λαβὼν αὐθαιρέτως γυναῖκα
τὴν τοῦ Ἀτρείδου, αὐτὸν δὲ ὥς ἤλθεν ὀπίσω φονεύσας,
ἤξευρε τίς εἰς αὐτὸν ἐπεκρέματο τύχη, διότι

τῷ τὴν προεῖπα, τὸν εὖστοχον στείλας Ἑρμῆν Ἀργοκτόνον,
μὴ ἀποκτεῖναι τὸν ἄνδρα, καὶ μὴ νυμφευθῆ τὴν γυναῖκα,
ὅτι θὰ γίνῃ αὐτοῦ τιμωρὸς ὁ Ἀτρείδης Ὀρέστης,
ὅταν ποτὲ ἀνδρωθεὶς τῆς πατρίδος του πόθον συλλάβῃ.

Οὕτ' ὁ Ἑρμῆς τῷ παρήγγειλε. Πλὴν αἱ καλαὶ συμβουλαὶ τοῦ
δὲν τὸν κατέπεισαν. Τώρα δι' ὅσα ἠνόμησε πάσχει.»

Ἡ δ' Ἀθηνᾶ ἡ γλαυκόφθαλμος τότε εἰποῦσ' ἀπεκρίθη·

«Πάτερ ἡμέτερε, Κρόνου υἱέ, βασιλεῦ βασιλέων!

Κεῖται δικαίως ἐκεῖνος πεσὼν ὑπὸ ξίφος ὀλέθρου.

Εἶθε τοιαῦτα νὰ πάσχωσιν ὅσοι τολμῶσι τοιαῦτα!

Πλὴν τὴν ψυχὴν μου ἡ τύχη λυπεῖ τοῦ σοφοῦ Ὀδυσσέως,
τοῦ δυστυχοῦς, ὅστις τότ' ἀπολέσας τοὺς φίλους του, πάσχει
εἰς τῆς θαλάσσης τὸ κέντρον, τὴν περίξ κατάβρεκτον νῆσον·
νῆσον πολύδενδρον, ὅπου Θεὰ κατοικεῖ εἰς τὰ ἄντρα,
Ἀτλαντος κόρη, τοῦ ἔχοντος νοῦν πονηρὸν, καὶ εἰδότος
ὅλα τοῦ πόντου τὰ βάθη, καὶ φέροντος στήλας μεγάλας,

πέριξ καὶ πέριξ τὴν γῆν, τὸν οὐράνιον θόλον κρατούσας.
 Τούτου ἡ κόρη κατείργει αὐτὸν ὀδυρόμενον ἤδη·
 πάντοτε δὲ μὲ γλυκεῖς κολακεύουσα λόγους, τὸν θέλγει,
 ὥπως τὴν γῆν λησμονήσῃ τῆς φίλης πατρίδος. Κ' ἐκεῖνος,
 μόνον ἀφ' οὗ τῆς Ἰθάκης ἰδῇ τὸν καπνὸν ν' ἀναβαίνει,
 ἐπιθυμεῖ ν' ἀποθάνῃ ἀμέσως. Δὲν θέλ' ἡ ψυχὴ σου
 ἐπιεικῶς νὰ τραπῇ, ὦ Ὀλύμπιε; Ὅμως ἐκεῖνος
 παρὰ τὰς ναῦς τῶν Ἀργείων σ' ἐλάτρευε πάντοτε θύων,
 εἰς τὴν εὐρύχωρον Τροίαν. Πρὸς τί κατατρέχεις αὐτὸν, Ζεῦ;»

Τότε δ' ἀπήντησ' ὁ Ζεὺς, ὁ τὰ νέφη συνάγων, καὶ εἶπε·
 «Τίνες σ' ἐξέφυγον λόγοι, ὦ παῖ, τὸν φραγμὸν τῶν ὁδόντων;
 Πῶς θ' ἀμελήσω νομίζεις τὸν θεῖον ποτὲ Ὀδυσσεά,
 ὅστις τὸν νοῦν μὲν πάντων ἐξέχει θνητῶν, τοὺς θεοὺς δὲ
 τοὺς τὸν πλατὺν κατοικοῦντας αἰθέρα τιμᾷ μὲ θυσίας;
 Πλὴν ὁ τaráττων τὴν γῆν Ποσειδῶν μετ' ὀργῆς ἐνθυμεῖται
 ἔτι ἀσβέστου τὸν Κύκλωπα, ὅτι τὸν εἶχε τυφλώσει,
 τὸν πρὸς ἀθάνατον ἴσον Πολύφημον, ὅστις ἰσχύων
 πάντων κρατεῖ τῶν Κυκλώπων, τεχθεὶς ἐκ τῆς νύμφης Θούσης,
 κόρης τοῦ Φόρκυος, ὃς ἐφορᾷ τὸν ἀτρύγητον πόντον,
 μὲ τὸν θεὸν Ποσειδῶνα εἰς σπήλαια κοῖλα μιγείσης.
 Ὁ γαιοσεΐστης λοιπὸν Ποσειδῶν τὸν υἱὸν τοῦ Λαέρτου
 δὲν ἀποκτείνει, ἀλλὰ τὸν πλανᾷ μακρὰν τῆς πατρίδος.
 Ἄγετε πλὴν, ἅς σκεφθῶμεν ἡμεῖς περὶ τούτου συμφώνως,
 πῶς ἐπιστρέψας νὰ ἔλθῃ. Ὁ δὲ Ποσειδῶν τὴν ὀργὴν του
 θέλει πραῦνει· διότι δὲν θέλει πολὺ κατορθώσῃ
 μόνος αὐτὸς ἐναντίον ἡμῶν τῶν θεῶν ἀντερίζων.»

Ἦ δ' Ἀθηναῖ ἡ γλαυκόφθαλμος τότε εἰποῦσ' ἀπεκρίθη·
 «Πάτερ ἡμέτερε, Κρόνου υἱέ, βασιλεῦ βασιλέων!
 Ἄν ἀρεστὸν εἰς τοὺς μάκαρας εἶναι θεοὺς νὰ νοστήσῃ
 ὁ συνετὸς Ὀδυσσεὺς εἰς τὸν φίλον του οἶκον ὀπίσω,

τὸν Ἀργοκτόνον Ἑρμῆν τὸν διάκονον ἄγε δὴ, πέμψον,
εἰς τοῦ Ὀγύγου τὴν νῆσον, ταχέως ν' ἀγγεῖλ' εἰς τὴν νύμφην
τὴν καλλιπλόκαμον, ὅτι βουλὴ ἀμετάτρεπτος εἶναι,
ὁ καρτερόφρων ἐκεῖνος ν' ἀπέλθῃ καὶ πλεύσ' εἰς Ἰθάκην.
Ἔρχομ' ἐγὼ δ' εἰς τὴν νῆσον, κ' ἐκεῖ τὸν υἱόν του προτρέπω,
χύνουσα θάρρος ἐντὸς τῆς καρδίας του, ὅπως ὡς τέλους
τοὺς εὐπλοκάμους καλῶν Ἀχαιοὺς εἰς βουλὴν, ἐμποδίσῃ
ἔλους τοὺς ζῶντας ἐντὸς τοῦ πατρῷου τοῦ οἴκου μνηστῆρας
τοὺς στρογγυλέποδας βοῦς καὶ τ' ἄρνία νὰ σφάζουν τῆς ποιμένης.
Θέλω δ' ἐκπέμψῃ αὐτὸν εἰς τὰς ἄμμους τῆς Πύλου κ' εἰς Σπάρτην,
ὅπως ἐκεῖ ἐρευνῶν, τοῦ πατρὸς του τὴν ἄδηλον τύχην
μάθῃ, καὶ ὅπως καλὴν εἰς τὸν κόσμον ὑπόληψιν λάβῃ.»

Ταῦτα εἰποῦσα, ὠραῖα ἐρόρεσε πέδιλ' ἀμέσως,
θεῖα, χρυσᾶ, φέροντά την καθὼς ἡ πνοὴ τοῦ ἀνέμου
εἰς τὰς ἀπείρους ξηρὰς κ' εἰς ὑγρὰς πεδιάδας τοῦ πόντου.
Ἔλαβε δὲ ἰσχυρὸν εἰς τὰς χεῖράς της, χάλκαιχμον δόρυ,
μέγα, βαρὺ, στιβαρὸν, τὸ δαμάζον μαχίμων ἡρώων
τάγματα, ἔταν μ' αὐτοὺς χαλεπαίνῃ ἢ ἄλκιμος κόρη.
Ὄρμησε δὲ, καταβᾶσα τὰς ἄκρας τοῦ θεῖου Ὀλύμπου,
κ' εἰς τῆς Ἰθάκης τὸν δῆμον ἐστάθ' εἰς τὴν αὐλειον θύραν
τοῦ Ὀδυσσέως· τὸ δόρυ δ' ἐντὸς τῆς παλάμης της εἶχε·
σχῆμα δὲ ἔλαβε ξένου, τοῦ Μέντου, ὃς ἦρχεν εἰς Τάφρον.

Εὔρε δ' ἐμπρὸς τῶν θυρῶν τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας, ὡς κύβους
ἐπαιζόν, κ' ἔτερπον ὅλοι μ' αὐτοὺς τὴν ἀργοῦσαν ψυχὴν των.
Στρῶμα δὲ εἶχον τὸ δέρμα βοῶν οὗς αὐτ' εἶχον φονεύσει.
Κήρυκες περίξ δ' αὐτῶν καὶ θεράποντες πρόθυμοι ἦσαν.
Τούτων οἱ μὲν εἰς κρατῆρας συνέμιγον οἶνον καὶ ὕδωρ,
μὲ τρυπητοὺς εἰς τὰς χεῖράς των σπόγγους, οἱ δὲ τὰς τραπέζας
ἐπλυνον, ἔστρωνον, πλῆθος κρεῶν διανέμοντες κύκλῳ.

Πρῶτος δὲ εἶδεν αὐτὴν ὁ Τηλέμαχος, θεῖος τὴν ὄψιν,

μετὰ μνηστήρων ἐν ᾧ συμπαρῆν τὴν ψυχὴν τεθλιμμένος,
ἀναπολῶν κατὰ νοῦν τὸν πατέρα του, πότε νὰ ἔλθῃ,
πότε τοῦ οἴκου ἐκτὸς νὰ διώξῃ τοὺς φαύλους μνηστῆρας,
καὶ ν' ἀπολαύσῃ τιμὴν, κ' εἰς τὰ ἴδια κτήματα ν' ἄρξῃ.
Ταῦτα ἐν ᾧ κατὰ νοῦν ἐλογίζετο, εἶδε τὸν Μέντην.

Εσπευσε δὲ πρὸς τὴν θύραν εὐθύς, κ' ἐλυπήθη πῶς ξένος
μένει ἐκτὸς τῶν θυρῶν του. Ἐγγὺς δ' εἰς ἐκεῖνον προσῆλθε,
τὴν δεξιάν του λαβὼν καὶ τὸ δόρυ δεχθεὶς τὸ χαλκοῦν του.
Λόγους ἀπηύθυνε δὲ πρὸς αὐτὸν πτερωτοὺς καὶ τῷ εἶπε·

«Χαῖρε, ὦ ξένε· ἔλθῃς εἰς φιλόξενον στέγην, καὶ δείπνου
γεύθητι, τότε δ' εἰπὲ καὶ ἐξήγησον ἄλλο τί θέλεις.»

Ταῦτα εἰπὼν ἐκινήθη ἐμπρός· ἡ Παλλὰς δ' ἠκολούθει.
Ὡς δὲ εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ εἰς ὕψος ἡρμένου θαλάμου,
φέρων τὸ δόρυ αὐτῆς, εἰς μακρὰν τὸ ἐστήριξε στήλην,
εἰς λογγοθήκην γλυπτὴν, περιέχουσιν λόγχας καὶ ἄλλας
τοῦ δυστυχοῦς Ὀδυσσέως τοῦ τόσα δεινὰ ὑποστάντος.
Θρόνον δὲ ἵνα καθήσῃ τῇ ἔδωκε, στρώσας ἐπάνω
πέπλον ποικίλον, καλὸν δ' ὑποπόδιον κάτωθεν εἶχεν.
Ἔθετο δὲ παρ' αὐτὸν καὶ δευτέραν καθέδραν ὠραίαν,
πλὴν τῶν μνηστήρων μακρὰν, μὴ ὁ κρότος ταραττῇ τὸν ξένον,
καὶ δυσaréστως τοῦ δείπνου γευθῇ, μ' ἀλαζόνας συντρώγων.
Ἦλπιζε δὲ κ' ἐρωτῶν τοῦ πατρός του τὴν τύχην νὰ μάθῃ.

Νίψιμον δ' ἔφερε δούλη, χρυσὴν προχοῖδα κρατοῦσα,
ἐπὶ λεκάνῃς καλῆς, ἀργυρᾶς, δεχομένης τὸ ὕδωρ.
Τράπεζαν δὲ καθαρὰν μετὰ ταῦτα ἡὑπρέπισ' ἐμπρός των.
Ἡ σεβασμία κλειδοῦχος δὲ ἄρτον παρέθετο σίτου,
ὥς καὶ ἐδέσματα ἄλλα πολλὰ, πρὸς τιμὴν τῶν παρόντων·
ἔφερε δὲ σηκωτοὺς καὶ ὁ μάγειρος ἄλλους κρεάτων
πίνακας, θέτων χρυσᾶ κ' εἰς τοὺς δύω ποτήρια οἴνου·
κήρυξ δὲ ἄλλος παρὼν συνεχῶς τὰ ἐπλήρου προχύνων.

Ἦλθον δ' ἐκεῖ κ' οἱ αὐθάδεις μνηστῆρες, κ' ἐκάθησαν γύρω
κατὰ τὴν τάξιν καθεῖς εἰς ωραίους κλιντῆρας καὶ θρόνους.
Κήρυκες δὲ νὰ νιφθοῦν εἰς τὰς χεῖρας τοῖς ἔχυνον ὕδωρ·
ἐκ τῶν κανίστρων αἱ δοῦλαι διένεμον ἄρτον εἰς ὅλους·
οἱ οἶνοχόοι ἐπλήρουν τὰ πόματα ἕως τὰ χεῖλη·
κ' ἔτεινον ἤδη αὐτοὶ εἰς τὸ ἔτοιμον γεῦμα τὰς χεῖρας.
Ὡς δὲ τὸν πόθον τροφῆς καὶ ποτοῦ κατεκόρεσαν ὅλως,
ἔτρεψαν ἅμα εἰς ἄλλας τὸν νοῦν ἡδονὰς οἱ μνηστῆρες,
εἰς μουσικὴν καὶ χορὸν, ὅτ' εἶν' αἱ στολαὶ τῆς τραπέζης.
Κήρυξ κιθάραν κομψὴν εἰς τὸν Φήμιον ἔδωκε ψάλτην,
ἔστις δὲν ἔψαλλ' ἐμπρὸς τῶν μνηστῆρων εἰμὴ ἐξ ἀνάγκης.
Προκιθαρίζων δ' αὐτὸς τὸ καλὸν προσιμίασεν ᾄσμα.

Εἰς τὴν Παλλάδα ἐν τούτοις αὐτὰ ὁ Τηλέμαχος εἶπε,
κλίνων τὸ στόμα πρὸς ταύτης τὸ οὔς, μὴ ἀκούσωσ' οἱ ἄλλοι·

«Ξένε, μὲ ὅσ' ἂν εἰπῶ τὴν ὀργὴν σου δὲν θέλω κινήσει;
Οὔτοι μὲν οὕτω τερπόμενοι ζῶσι μ' ὠδὰς καὶ κιθάρας,
εὐχολον βίον, διότι τὰ ξέν' ἀποινὴ κατατρώγουν,
πλοῦτον ἀνδρὸς, οὗ τανῦν ἢ σήπει τὰ κόκκαλα ὄμβρος,
εἰς τινα γῆν ἐρρίμμένα, ἢ ἴσως κυλῖει τὸ κύμα·
ἂν ἐπιστρέφοντα οὔτοι ἐκεῖνον ἐμάνθανον μόνον,
θὰ ἐπεθύμουν νὰ εἶν' ἐλαφρότεροι μᾶλλον τοὺς πόδας,
ἢ πλουσιώτερ' εἰς πλῆθος χρυσοῦ καὶ λαμπρῶν ἐνδυμάτων.
Ἦλθ' ἀνηρπάγῃ αὐτὸς ὑπὸ μοίρας κακῆς· εἰς ἡμᾶς δὲ
οὔτις ἀπέμειν' ἐλπίς, κἄν φανῇ τις ἐπίγειος ὅστις
νὰ μᾶς εἰπῇ πῶς θὰ ἔλθῃ. Ποτὲ δὲν θὰ ἔλθῃ ὀπίσω.
Ἦλθ' σὺ τῶρα εἰπὲ, τὴν ἀλήθειαν ὅλην ἀγγέλλων·
Τίς εἶ; τίνων ἀνδρῶν; οἱ γονεῖς σου, ἢ πόλις σου τίνες;
Τίς ναῦς σ' ἔφερ' ἐδῶ; πῶς σ' ἔφερον δὲ καὶ οἱ ναῦται
εἰς τὴν Ἰθάκην; καὶ πόθεν αὐτοὶ ὅτι εἶναι καυχῶνται;
Δὲν ὑποθέτω περὶς ὅτι ἦλθες ἐδῶ δι' Ἡπείρων.

Τοῦτο δ' ἀκόμῃ εἶπε κατ' ἀλήθειαν, ὅπως ἤξεύρω.

Σήμερον πρῶτον φοιτᾷς εἰς ἡμᾶς, ἥ μήπως καὶ εἶσαι
φίλος πατρῷος; Πολλοὶ εἰς τὸν οἶκόν μας ἤρχοντο τότε
ἄλλοι· διότ' εἶχε σχέσεις ἀνθρώπων πολλὰς ὁ πατήρ μου.»

Τότε δὲ εἶπεν αὐτὰ τοῦ Διὸς ἡ γλαυκόφθαλμος κόρη·

«Ναί, κατὰ πᾶσαν ἀλήθειαν ὅσα ζητεῖς θὰ ἐκθέσω.

Μέντης καλοῦμαι, υἱὸς τοῦ σοφοῦ Ἀγχιάλου καυχῶμαι
ὅτι ὑπάρχω. Ἐγὼ κυβερνῶ τὴν φιλόκωπον Τάφον.

Ἦλθα δὲ τώρα ἐδῶ μὲ ναῦν καὶ μετ' ἄλλων συνπρόφων,
πρὸς ἄλλο γλώσσους ἀνθρώπους τὴν μέλαιναν θάλασσαν πλέων,
διὰ χαλκὸν εἰς Τεμέσῃν· κομίζω δὲ σίδηρον μαῦρον.

Πέραν τῆς πόλεως δὲ εἰς ἀγρόν που ἡ ναῦς προσωρμίσθη,
ἔπου ὁ Ῥεῖθρος λιμὴν, εἰς τὸ σύδενδρον Νήϊον ὄρος.

Ὅτι δὲ εἵμεθα ξένοι πατρῷοι καυχώμεθ' ἀλλήλων
ἐκπαλαι. Τοῦτο δ' ἂν θέλῃς, ἐρώτα νὰ σ' εἶπῃ κ' ὁ ἥρως
γέρων Λαέρτης. Ἐκεῖνος, ἀκούω, τὴν πόλιν διόλου
ἄφησε, ζῇ δ' εἰς ἀγροῦς τὰ πικρά του γηράματα φέρων,
ἔχων πλησίον του γραῖαν θεράπαιναν, ἥτις τῷ δίδει
βρῶσιν καὶ πόσιν, ἀφ' οὗ αἰσθανθῇ ἀπαυδοῦντα τὰ μέλη
εἰς ἀμπελῶνας παχεῖς, ὅπου σύρεται μόλις βαδιζων.

Ἦλθα δ' ἐγὼ, ἐπειδὴ ὁ πατήρ σου πῶς ἔφθασεν ἤδη
λόγος ἐρρέεθῃ· ἀλλὰ οἱ Θεοὶ θὰ τῷ κλείουν τὸν δρόμον.

Ὅχι, δὲν ἔπαυσε ζῶν ἐπὶ γῆς ὁ γενναῖος ἐκεῖνος,
ἀλλ' ἐμποδίζεται ποῦ εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τινα ἴσως
νῆσον περίβρεκτον. Ἄνδρες δὲ ἐκεῖ πονηροὶ τὸν κρατοῦσιν
ἄγριοι, ἄκοντ' αὐτὸν ἀναγκάζοντες ἴσως νὰ μένῃ.

Ἄκουσον πλὴν τί λέγω μαντεύων, καθὼς μὲ ἐμπνέουν
ἐξ οὐρανοῦ οἱ Θεοὶ καὶ τί προορῶ πῶς θὰ γίνῃ,
οὔτε προφήτης μὲν ὢν, ἀλλ' οὔτ' οἰωνοὺς διακρίνων.

Δὲν θενὰ μείνῃ μακρὰν τῆς φιλτάτης πατρίδος του πλέον

χρόνον πολὺν, οὐδ' ἐὰν σιδηραῖ τὸν κρατῶσιν ἀλύσεις.
 Τρόπον θὰ εὖρη νὰ φύγη, διότι πολύτροπος εἶναι.
 Πλὴν σὺ τῶρα εἶπέ, τὴν ἀλήθειαν ὅλην ἀγγέλλων·
 Τοῦ Ὀδυσσέως τῷ ὄντι σὺ εἶσαι υἱὸς, τόσον μέγας!
 Τὴν κεφαλὴν, τοὺς καλοὺς ὀφθαλμοὺς θαυμασίως ὁμοίους
 ἔχεις μ' ἐκείνον. Συχνὰ συνειρχόμεθ' ἀμρότεροι πάλαι
 πρὶν εἰς Τρωάδ' ἀποπλεύσῃ, εἰς ἣν μετ' ἐκείνου καὶ ἄλλοι
 ἔξοχοι ἦλθον τοσοῦτοι Ἀργεῖ' εἰς τὰ κοῖλά των πλοῖα.
 Ἔκτοτε δ' οὔτε τὸν εἶδα ποτέ, οὐδὲ μ' εἶδεν ἐκεῖνος.»

Τότε δ' ὁ ἔμφρων Τηλέμαχος εἶπε πρὸς ταῦτ' ἀπαντήσας·
 «Ναί, τὴν ἀλήθειαν ὅλην, ὦ ξέने, εἰς σέθεν ἀγγείλω.
 Λέγει ἡ μήτηρ μου, ναί, ὅτι εἶμαι υἱὸς του· ἐγὼ πλὴν
 δὲν τὸ ἠξεύρω· κἄνεις δὲν γνωρίζει τίς εἶναι πατήρ του.
 Εἶθε νὰ ἦμην υἱὸς μακαρίου τινὸς ἐξ ἐκείνων
 ὅσους τὸ γῆρας εὕρισκ' εἰς τὸν οἶκόν των ζῶντας ἡσυχούς!
 Πλὴν τοῦ θνητοῦ τοῦ λαβόντος πασῶν τῶν μοιρῶν τὴν ἐχθίστην
 λέγουν πῶς εἶμαι υἱὸς, ἐπειδὴ ἐρωτᾷς νὰ τὸ μάθῃς.»

Τότε δὲ εἶπεν αὐτὰ τοῦ Διὸς ἡ γλαυκόφθαλμος κόρη·
 «Δὲν προορίζουν εἰς σέ οἱ ἀθάνατοι ἄδοξον γένος,
 τῆς Πηνελόπης ὁπότε τοιοῦτος υἱὸς ἐγεννήθης.
 Σὺ δὲ τοῦτο εἶπέ, τὴν ἀλήθειαν ὅλην ἀγγέλλων·
 Τί εἶν' ὁ θόρυβος; τί εὐωχίαι; πρὸς τί ὅλα ταῦτα;
 Γάμον, συμπόσιον ἔχεις; Κἄν ἔρανος τοῦτο δὲν εἶναι.
 Τόσον εἰς τοῦτον τὸν οἶκον αὐτοὶ μὲ ἀγέρωχον ὕβριν
 φαίνονται τρώγοντες. Ἄν τις εἰσῆρχετο ἄνθρωπος σώφρων,
 θὰ ἡγανάκτει ἐνταῦθα ἰδὼν τὰ πολλὰ αὐτῶν αἵσχη.»

Τότε δ' ὁ ἔμφρων Τηλέμαχος εἶπε πρὸς ταῦτ' ἀπαντήσας·
 «Ξέν', ἐπειδὴ ἐρωτᾷς κ' ἐπειδ' ἴσως φροντίζεις νὰ μάθῃς·
 πλούσιος ἄλλοτε ἦτο καὶ ἄμεμπτος οὗτος ὁ οἶκος,
 εἰς τὰς ἡμέρας καθ' ἃς ὁ ἀνὴρ ἐπεδήμει ἐκεῖνος.

Ἀλλὰ μᾶς στέλλουσι νῦν οἱ Θεοὶ οἱ κακὰ βουλευθέντες,
οἵτινες ἄφαντον τοῦτον κατέστησαν, μόνον τῶν ἄλλων
ἔλων. Καὶ δὲν θὰ μ' ἐλύπει τοσοῦτον ἂν εἶχεν ἐκπνεύσει,
πίπτων μετ' ἄλλων πολλῶν ὁπαδῶν εἰς τὸν δῆμον τῶν Τρώων,
ἢ εἰς τῶν φίλων τὰς χεῖρας, ἀφ' οὗ διενήργει πολέμους.
Οἱ Ἀχαιοὶ τότε ἔλοι ὁμοῦ θὰ τῷ ἡγειρον τάφον,
κ' εἰς τὸν υἱόν του μεγάλην θεν' ἄφινε δόξαν ὀπίσω.

Ἄρπυιαι πλὴν ἀκλεῶς τὸν ἀνήρπασαν τώρα, κ' ἐχάθη
ἄφαντος ὅλος, ἀνήκουστος· γόους δ' ἐδῶ καὶ ὀδύνας
μ' ἄφησεν. Ὅμως δὲν κλαί' ὀδυρόμενος τώρα ἐκεῖνον
μόνον, διότ' οἱ Θεοὶ μ' ἐπεκρέμασαν πόνους καὶ ἄλλους.
Ὅλοι οἱ προὔχοντες ὅσ' εἰς τὰς νήσους τὰς πέριξ κρατοῦσιν,
ὅσ' εἰς Δουλίχιον, Σάμην, τὴν σύδενδρον Ζάκυνθον ἄρχουν,
ὅσοι ἀκόμη κ' ἐντὸς τῆς τραχείας Ἰθάκης ἰσχύουν,
τόσοι ζητοῦν τῆς μητρός μου τὴν χεῖρα, καὶ φθείρουν τὸν οἶκον.
Πλὴν τὸν ἀπαίσιον γάμον αὐτῶν οὐδ' ἀρνεῖται, ἀλλ' οὔτε
δέχετ' ἐκείνη. Αὐτοὶ δ' ἀφανίζουσιν ἐν τούτοις καὶ τρώουσιν
ὅλον τὸν οἶκον, κ' ἐμὲ μέχρι τέλους θὰ φθείρουν ὁμοίως.»

Τότ' εἰς αὐτὰ ἡ Παλλὰς Ἀθηναῖ ἡγανάκτησε κ' εἶπε·
«Φεῦ! πῶς ἔχεις ἀνάγκην τοῦ ζῶντος μακρὰν Ὀδυσσέως,
ὅπως τὴν χεῖρά του θέσ' εἰς αὐτοὺς τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας!
ὦ! ἂν ἤρχετο τώρα, κ' ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν τὴν πρώτην
ἵστατο, φέρων ἀσπίδα καὶ κράνος καὶ δόρατα δύο,
οὔτω καθὼς κατὰ πρῶτον πρὸ χρόνων τὸν εἶχον γνωρίσει,
ὅταν αὐτὸς εἰς τὸν οἶκόν μας ἦτο κ' ἐτέρπετο πίνων,
ἀπὸ Ἐφύρης ἐλθὼν, καὶ παρ' Ἴλου υἱοῦ τοῦ Μερμέρου!
(Εἶχε δὲ πλεύσει κ' ἐκεῖ ὁ πατήρ σου εἰς εὖπορον πλοῖον,
ἀνθρωποκτόνον ζητῶν παρ' ἐκείνου φαρμάκιον, ὅπως
βάψῃ τὰ χάλκινα βέλ' εἰς αὐτό· δὲν τὸ ἔδωκεν ὅμως
τότε αὐτὸς, τοὺς Θεοὺς φοβηθεὶς τοὺς αἰείποτε ὄντας.

Πλὴν ὁ πατήρ μου τῷ ἔδωκεν, ἔτι πολὺ τὸν ἡγάπα.)
 Εἰς τοὺς μνηστῆρας ἐὰν ἐπεφαίνετο τώρα τοιοῦτος,
 μοῖραν ταχεῖαν αὐτός, καὶ πικρὸν θὰ τοῖς ἔδιδε γάμον.
 Ἄλλ' εἰς τὸν κόλπον αὐτὰ τῶν Θεῶν ἐναπόκεινται ὅλα,
 εἴτ' ἂν θέλῃ ἐλθὼν ἐκδίκησιν λάβῃ, ἢ ὄχι,
 κατὰ τοὺς οἴκους. Εἰς σέ δ' ἐπιλέγω, σκεφθεῖς νὰ μετρήσῃς,
 πῶς τῶν μνηστήρων τὸ σμῆνος αὐτὸ ν' ἀποβάλλῃς τοῦ οἴκου.
 Ἢ ἐὰν θέλῃς, εἰς τούτους προσέξας τοὺς λόγους μου πείσου.
 Τοὺς Ἀχαιοὺς συγκαλέσας τοὺς ἥρωας αὔριον ὅλους,
 λάλει ἔμπρὸς εἰς αὐτοὺς, τοὺς Θεοὺς δ' ἐπιμάρτυρας κάλει.
 Νὰ σκορπισθοῦν, τοὺς μνηστῆρας, καθεὶς εἰς τὰ ἴδια, λέγε·
 κ' εἰς τὴν μητέρα, ἐὰν ἡ ψυχὴ τῆς ὀρέγῃται γάμου,
 νὰ ἐπιστρέψ' εἰς τὴν γῆν τοῦ πολλὰ δυναμένου πατρός τῆς.
 Οὕτω τὸν γάμον ἐκεῖ συγκοσμοῦν, κ' ἐτοιμάζουσι δῶρα
 πάμπολλα, ὅσα εἰκὸς νὰ δοθῶσιν εἰς κόρην φιλτάτην.

Σέ δὲ κ' εἰς τοῦτο φρονίμως προτρέπω, ἂν λέγων σέ πείθω·
 μ' εἴκοσι ναύτας ὀπλίσας τὸ πλοῖον τὸ ἄριστον πάντων,
 πλεῦσον ἀμέσως ζητῶν τὸν πρὸ χρόνων ἀπόντα πατέρα.
 Ἴσως τις θέλει σ' εἶπει τῶν θνητῶν, ἢ φήμην θ' ἀκούσῃς
 ἐκ τοῦ Διὸς, ἥτις φέρει πολλὴν τῶν ἀνθρώπων τὴν δόξαν.
 Πρῶτον εἰς Πύλον ἐλθὼν μὲ τὸν Νέστορα λάλει τὸν θεῖον·
 ἔπειτα δὲ τὸν ξανθὸν εἰς τὴν Σπάρτην Μενέλαον βλέπε.
 Ἐσχατος ἦλθεν αὐτός Ἀχαιῶν χαλκενδύτων τῶν ἄλλων.
 Οὕτως, ἐὰν μὲν ἀκούσῃς πῶς ζῇ ὁ πατήρ κ' ἐπιστρέφει,
 ἂν καὶ ταλαίπωρον, πλὴν ὑποφέρεις ἐν ἔτος ἀκόμῃ·
 ἂν δὲ ἀκούσῃς ἐκεῖνον θανόντα καὶ μὴ ἐκ τῶν ὄντων,
 τότε ὀπίσω ἐλθὼν εἰς τὴν φίλην σου γῆν τῆς πατρίδος,
 χῶσον σωρὸν δι' αὐτὸν καὶ ἐπίσφραξον σφάγια πλείστα,
 ὅσ' ἀπαιτεῖ τὸ εἰκός· τὴν μητέρα δὲ ἔκδος εἰς ἄνδρα.

Ἐπειτα δ' ὅταν αὐτὰ κατορθώσῃς καὶ φέρῃς εἰς τέλος,

τότε θὰ εἶναι καιρὸς νὰ σκεφθῇς κατὰ νοῦν καὶ καρδίαν
 ὥς τοὺς μνηστῆρας νὰ κτείνῃς ἐντὸς τῶν ἰδίων σου οἴκων
 ἀναφανδὸν ἢ δολίως. Διότι δὲν πρέπει νὰ παίζῃς
 πλέον ὥς νήπιον· σὺ ἡλικίας δὲν εἶσαι τοιαύτης.
 Ἡ δὲν ἀκούεις τί δόξαν λαμβάνει ὁ θεῖος Ὀρέστης
 εἰς τοὺς ἀνθρώπους παντοῦ, τὸν κακὸν ἀποκτείνας φονέα
 Αἰγισθον, ὅστις ἐν δόλοισι τὸν πατέρα του εἶχε φονεύσει;
 Φίλε, καὶ σὺ (ἐπειδὴ καὶ ὠραῖον καὶ μέγαν σὲ βλέπω)
 ἔσο γενναῖος, κ' εἰς σὲ οἱ κατόπιν ἐπαίνους νὰ λέγουν.
 Ἦδη δ' ἀπέρχομ' ἐγὼ τὸ ταχύπορον πλοῖον νὰ εὔρω,
 καὶ τοὺς συντρόφους, μὴ ἴσως προσμένοντες τώρα θυμώνουν.
 Φρόντισον σὺ τὰ σαυτοῦ, καὶ τοὺς λόγους μου μὴ λησμονήσῃς.»

Τότε δ' ὁ ἔμφρων Τηλέμαχος εἶπε πρὸς ταῦτ' ἀπαντήσας·
 «Ξένε, τῷ ὄντι αὐτὰ ὥς φίλος φρονῶν συμβουλεύεις·
 ὥς ὁ πατήρ τὸν υἱόν του. Τὴν μνήμην μου δὲν θὰ ἐκφύγουν.
 Μεῖνε πλὴν ἔτι ὀλίγον, καὶ ἂν σὲ βιάζῃ ὁ δρόμος,
 καὶ ἔως οὗ νὰ λουσθῇς καὶ ὀροσίσης τὴν φίλην ψυχὴν σου,
 καὶ εἰς τὸ πλοῖον πηγαίνων νὰ λάβῃς καὶ δῶρόν μου χαίρων
 πλούσιον τί καὶ καλόν, ὥς κειμήλιον ὅπως τὸ ἔχῃς
 μνήμης ἐμῆς, καθὼς δίδουν οἱ ξένοι εἰς φίλους των ξένους.»

Ἡ δ' Ἀθηναῖ ἡ γλαυκόφθαλμος τότε εἰποῦσ' ἀπεκρίθη·
 «Μὴ μὲ κρατεῖς περαιτέρω, διότι βιάζει ὁ δρόμος.
 Δῶρον δὲ ὅ,τι ποθεῖ νὰ μοὶ δώσῃ ἡ φίλη ψυχὴ σου,
 ὅταν ποτὲ ἐπιστρέψω, λαμβάνω αὐτὸ εἰς τὸν οἶκον,
 ὅσον καλὸν καὶ ἂν ᾔηται. Εἰς σὲ δ' ἀμοιβὴν θεὸς φέρῃ.»

Ἡ Ἀθηναῖ δ' ἡ γλαυκόφθαλμος ταῦτα εἰποῦσα ἀπῆλθε,
 τὴν καπνοδόχον ὁπῇν ὥς πτηνὸν διαπτᾶσα· κ' ἐντός του
 ἔθετο θάρρος· ὑπέμνησε δὲ εἰς αὐτὸν τὸν πατέρα
 μᾶλλον ἢ πρότερον ἔτι. Ὁ δὲ αἰσθανθεὶς ἐνδομύχως,
 ἔμεινε μ' ἐκθαμβὸν νοῦν, ἐννοήσας Θεὸς ὅτι ἦτο.

Πρὸς τοὺς μνηστῆρας δ' ὁπίσ' ὁ ἰσόθεος πάλιν ἐπῆγε.

Ὁ περιβόητος ψάλτης τοῖς ἔψαλλ'· ἐκεῖνοι δ' ἐσίγων
κ' ἤκουον· ἔψαλλε δὲ τὴν ἀθλίαν ἐπάνοδον οὗτος
τῶν Ἀχαιῶν ἐκ τῆς Τροίας, λαβὼν ἐντολὴν τῆς Παλλάδος.
Εἰς τὸ ἀνώγειον πλὴν τὸ θεσπέσιον ἤκουσεν ἄσμα
ἢ σεβαστὴ Πηνελόπη, ἢ ἔμψρων θυγάτηρ Ἰκάρου.
Κλίμακα δὲ ὑψηλὴν τοῦ ἰδίου θαλάμου κατέβη,
μόνη τῆς ὄχι, ἀλλὰ ἠκολούθουν θεράπαινοι δύο.

Ἡ εὐγενὴς δ' εἰς τὸ σμῆνος ἐγγὺς τῶν μνηστήρων ὥς ἦλθεν,
ἔμειν' ἐγγὺς τοῦ σταθμοῦ τῆς καλῶς εἰργασμένης αἰθούσης,
τάς παρειάς εἰς λαμπρῶν καλυμμάτων σκεπάζουσα πτύχας·
θεραπαινὶς δὲ σεμνὴ συμπαρίστατο ἔνθεν καὶ ἔνθεν·
πρὸς δὲ τὸν ψάλτην τὸν θεῖον δακρύσασα ἔπειτα εἶπε·

«Φήμιε! ἄλλα πολλὰ τῶν ἀνθρώπων θελκτήρια ψάλλεις,
ἔργα Θεῶν καὶ ἀνδρῶν, ἐκ τῶν ἔσων φημίζουσ' οἱ ψάλλται.
Κάθου καὶ ψάλε τοῖς ἐν ἑξ αὐτῶν· σιωπῶντες δ' ἄς πίνουν
οὗτοι τὸν οἶνον, ἀλλὰ σὺ τοῦτο τὸ ἄσμα τῆς λύπης
παῦσον· διότι αὐτὸ εἰς τὸ στῆθος τὴν φίλην ψυχὴν μου
τήκει· κ' αἰώνιον πένθος ἐντός μου ἐφώλευσε μέγα·
ὅτι τοιαύτην ποθῶ κεφαλὴν, κ' ἐνθυμοῦμαι αἰωνίως
ἄνδρα ὃς κλέος πλατὺ εἰς Ἑλλάδα κ' εἰς Ἀργὸς ἀφῆκε.»

Τότε δ' ὁ ἔμψρων Τηλέμαχος εἶπε πρὸς ταῦτ' ἀπαντήσας·
«Μῆτερ, πρὸς τί ἐπιπλήτεις αὐτὸν τὸν ἐράσμιον ψάλτην,
ὅτι μᾶς τέρπει καθὼς ἡ ψυχὴ του κινεῖται; δὲν εἶναι
αἷτι' οἱ ψάλλται, πρὸ πάντων ὁ Ζεὺς εἶναι αἷτιος, ὅστις
εἰς ἐφευρίσκοντας ἄνδρας ὥς θέλει ἐμπνεύσεις χαρίζει.
Μὴ ὀργιζώμεθα ἂν Δαναῶν δυστυχήματα ψάλλῃ·
ὅτι ἐκεῖνο οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον προκρίνουν τὸ ἄσμα,
ὅ,τι νεώτατον ὄλων φανῇ εἰς τοὺς ἔσοι τ' ἀκούουν.
Λάβε δὲ τόλμην καὶ σὺ καὶ γενναίαν ψυχὴν νᾶ τ' ἀκούσης.

Ὁ Ὀδυσσεὺς τὴν ἐπάνοδον μήπως ἀπώλεσε μόνος
 τῆς Τρηάδος; Ἀπώλοντο τόσοι καὶ ἄλλοι συγχρόνως!
 Ἀπελθε σὺ εἰς τὸν οἶκον, τὰ ἴδια φρόντιζον ἔργα,
 φραίνε, νῆθε, καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι θεράπχιναι βλέπε
 ἵνα ἐργασθῶσι καλῶς. Τῶν ἀνδρῶν δὲ οἱ λόγ' εἶναι ἔργα,
 ὧν, πρὸ πάντων δ' ἐμοῦ, ἐπειδὴ καὶ κρατῶ εἰς τὸν οἶκον.»

Ἐκπληκτος τότε ἐκεῖν' εἰς τὸν οἶκον ἀπῆλθεν ὀπίσω,
 ὅτι ἐσκέφθη καλῶς τοῦ υἱοῦ τῆς τὸν φρόνιμον λόγον.
 Εἰς τὸ ἀνώγειον δὲ μὲ τὰς ἄλλας ἐλθοῦσα γυναῖκας,
 τὸν Ὀδυσσεά ἐκεῖ, τὸν παμφίλτατον ἐκλαυσεν ἄνδρα,
 ἕως οὗ ὕπνον γλυκὺν ἡ Παλλὰς τὴν ἀπέστειλε τέλος.

Ἐκραζον δὲ οἱ μνηστῆρες ἐντὸς τῆς σκιώδους αἰθούσης,
 ὅλοι καυχώμενοι ὅτι τὴν κλίνην τῆς θέλουν μερίσει.
 Τότε δ' ὁ ἔμφρων Τηλέμαχος εἶπε πρὸς τούτους λαλήσας·

«ὦ τῆς μητρὸς μου μνηστῆρες, ἀγέρωχον ἔχοντες ὕβριν,
 τρώγοντες τώρα ἐδῶ ἅς τερπώμεθα, οὔτε βοή τις
 ἔστω· διότι καλὸν νὰ ἀκούωμεν εἶναι τὸν ψάλτην,
 ὅταν ὡς τούτου μιμῆται Θεῶν τὴν φωνὴν ἢ φωνή του.
 Αὔριον δὲ εἰς βουλὴν καθεζόμεθα πάλιν ἐλθόντες
 ὅλοι, διότι εἰς σᾶς θὰ εἰπῶ τὸν ἀπότομον λόγον,
 ἀπὸ τοῦ οἴκου νὰ φύγητε· ἄλλας ζητεῖτε τραπέζας.
 Ἴδια τρώγετε καὶ, ἐναλλάξ ὁ εἷς τὰ τοῦ ἄλλου.
 Ἄν καθ' ὑμᾶς δὲ καλλίτερον τοῦτο καὶ μᾶλλον συμφέρον
 εἶναι, ἐνὸς ἀποινὴ τὴν οὐσίαν νὰ φθείρητε μόνου,
 φθείρετ'· ἐγὼ τοὺς Θεοὺς θὰ καλέσω τοὺς πάντοτε ὄντας,
 ἴσως θελήσῃ ὁ Ζεὺς ν' ἀμειφθῶσι τὰ ἔργα δι' ἔργων.
 Τότε καὶ σεῖς ἀποινὴ θὰ χαθῆτε εἰς τοῦτον τὸν οἶκον.»

Ταῦτα τοῖς εἶπεν ἐκεῖνος, κ' ἐδάγκασαν ὅλοι τὰ χεῖλη,
 ἔκθαμβοι πῶς ὁ Τηλέμαχος τόσον εὐτόλμως ἐλάλει.
 Πλὴν πρὸς αὐτὰ ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους Ἀντίνοος εἶπε·

«Βέβαια σὲ οἱ Θεοὶ θὰ διδάσκουν, Τηλέμαχε, μόνοι
λέξεις νὰ λέγῃς μὲ κόμπον πολὺν, νὰ λαλῇς θαρράλέως.
Εἶθε ποτὲ ὁ Κρονίων εἰς ταύτην τὴν νῆσον μονάρχην
μὴ σὲ ἐκλέξῃ, ὥς τοῦτο εἰς σὲ κατὰ γένος ἀνήκει.»

Τότε δ' ὁ ἔμφρων Τηλέμαχος εἶπε πρὸς ταῦτ' ἀπαντήσας·
«Μ' ὅς' ἂν, Ἀντίνο' εἰπῶ, τὴν ὀργὴν σου δὲν θέλω κινήσει;
Ἄν μοι τὸ δώσῃ ὁ Ζεὺς, τὸ λαμβάνω καὶ τοῦτο προθύμως.
Τοῦτ' ὅτι κάκιστον εἶναι φρονεῖς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων;
Τὸ βασιλεύειν δὲν εἶναι κακόν· εἰς τὸν ἄρχοντα δίδει
πλοῦτον πολὺν, καὶ συγχρόνως τιμὴν ὑπὲρ ἄλλους μεγάλην.
Πλὴν βασιλεῖς Ἀχαιῶν εἰς τὴν νῆσον Ἰθάκην ὑπάρχουν
πάμπολλοι ἄλλοι, τινὲς παλαιοὶ, πολλοὶ δὲ καὶ νέοι.
Εἷς ἐξ αὐτῶν ἄς τὸ λάβῃ θανόντος τοῦ θείου πατρός μου.
Πλὴν εἰς τὸν οἶκον ἐγὼ τὸν ἐμὸν βασιλεὺς θενὰ εἶμαι,
κ' εἰς τοὺς θεράποντας ὅσους μὲ ἄρῃς ὁ θεῖος πατήρ μου.»

Πλὴν πρὸς αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου, Εὐρύμαχος εἶπεν·
«Εἰς τῶν Θεῶν, ὦ Τηλέμαχε, ταῦτα κοιμῶνται τὸν κόλπον,
τίς Ἀχαιῶν βασιλεὺς θενὰ γίν' εἰς τὴν νῆσον Ἰθάκην.
Ἔχε μὲν ὅσα ἀνήκουσ' εἰς σὲ, κ' εἰς τὸν οἶκόν σου ἄρχε.
Μήποτε ἔλθοι κἄνεις νὰ σ' ἀρπάσῃ χωρὶς νὰ τὸ θέλῃς
κτήματα, ὅσῳ ἂν ἔχῃ κατοίκους ἀκόμ' ἢ Ἰθάκη.
Πλὴν, ὦ βέλτιστε, θέλω ὁ ξένος νὰ μάθῃ ἐκεῖνος
πόθεν μᾶς ἦλθεν ἐδῶ; Ἐκ ποίου δὲ τόπου καυχᾶται
ὅτι κατάγεται; Ποῦ οἱ γονεῖς κ' οἱ πατῶροι ἀγροί του;
Περὶ πατρός ἐπιστρέφοντος μὴ ἀγγελίαν σοὶ φέρει,
ἢ μὴ ἦλθε ζητῶν ἰδιαίτερον ἴσως τι ἔργον;
Πῶς ἐγερθεῖς μετὰ βίας ἀπῆλθε, χωρὶς νὰ προσμείνῃ
ὥς νὰ μᾶς γίνῃ γνωστός! ἐπειδὴ καὶ κακὸς δὲν μ' ἐφάνη.»

Τότε δ' ὁ ἔμφρων Τηλέμαχος εἶπε πρὸς ταῦτ' ἀπαντήσας·
«Ἐπιστροφῇ τοῦ πατρός μου, Εὐρύμαχ', ἐλπίς δὲν μοι μένει·

οὔτε λοιπὸν ἀγγελίαν πιστεύω, ἐάν ποθεν ἔλθῃ,
οὔτε μαντεῖαι μὲ πείθουν, ὅσάκις τοιαύτας ἡ μήτηρ
μάντεις καλοῦσα ἐντὸς τῶν δωματίων τῆς, θέλει ν' ἀκούσῃ.
Οὗτος δ' ὁ ἄνθρωπος εἶναι πατρῷός μου ξένος ἐκ Τάφου.
Μέντης καλεῖται, υἱὸς τοῦ σοφοῦ Ἀγχιλάου καυχᾶται
ὅτι ὑπάρχει. Αὐτὸς κυβερνᾷ τὴν φιλόκωπον Τάφον.»

Ταῦτα μὲν εἶπεν, ἀλλὰ τὴν Θεὰν ἀνεγνώριζ' ἐντὸς του.
Εἰς τὸν χορὸν δ' οἱ μνηστῆρες κ' εἰς εὐθυμον ἄσμα τραπέντες,
ἔχαιρον, κ' ἔμενον ὥς νὰ ἐπέλθῃ ὀψία ἐσπέρα.
Τότε καθεὶς εἰς τὸν οἶκον ἀπέβη νὰ πέσῃ εἰς ὕπνον.

Καὶ ὁ Τηλέμαχος δ' ἔπου ἐντὸς τῆς ὠραίας αὐλῆς του
εἶχε τὸν μέγαν κοιτῶνα, εἰς θέσιν περίβλεπτον πέριξ,
ἦλθε πρὸς ὕπνον καὶ οὗτος, πρὸς σκέψεις παλαίων ποικίλας.
Ἔφερε δὲ μετ' αὐτοῦ ἀναμμένας λαμπάδας ἡ κόρη
Πεισινορίδου τοῦ Ὀπος Εὐρύκλεια, πρόθυμος δούλη.
Ταύτην ποτὲ ὁ Λαέρτης ἠγόρασε δοῦς ἐξ ιδίων,
μόλις ἠβῶσαν ἀκόμη· ἐπλήρωσε δ' εἴκοσι βόας.
Ὡς τὴν σεμνήν του γυναῖκα ἐτίμα δ' αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον·
πλὴν ἐσεβάσθη τὴν κοίτην αὐτῆς, αἰδεσθεὶς τὴν γυναῖκα.
Ἔφερε δ' αὐτ' εἰς τὰς χεῖρας καιούσας λαμπάδας, κ' ἠγάπα
μᾶλλον τῶν ἄλλων συνδούλων αὐτὸν, καὶ τὸν ἔθρεψε βρέφος.
Ἦνοιξε δὲ τοῦ καλῶς εἰργασμένου θαλάμου τὴν θύραν.
Ἐπὶ τῆς κλίνης ῥιφθεὶς, μαλακὸν ἐξεδύθη χιτῶνα·
ἔρριψε δ' ἔπειτ' αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἔμτρονος γραίας.
Αὕτη ἐδίπλωσε δὲ κ' ἐσιγύρισ' εὐθὺς τὸν χιτῶνα,
παρὰ τὴν ἔντεχνον κλίνην κρεμάσας αὐτὸν εἰς καρφίον.
Εἶτα δ' ἐξῆλθε· κατάργυρον σύρασα κρίκον, τὴν θύραν
ἐκλείσεν, ἔσπρωξε δὲ μετ' αὐτὸ δι' ἱμάντος τὴν κλειδα.
Οὕτως εἰς δέρματ' ἄρνων τυλισσόμενος ὅλην τὴν νύκτα,
διελογίζετο ποίαν ὁδὸν ἡ Παλλὰς εἶχεν εἶπει.

